

Sygn. akt VU 6460/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 17 października 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. P. prawo do emerytury od dnia (...) 2014 roku.

Sygn. akt V U 6460/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 października 2014 roku w sprawie (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił K. P. prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 25 lat i 6 miesięcy, w tym 12 lat i 1 miesiąc pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku ponieważ znajdująca się w aktach dokumentacja nie potwierdza pracy na stanowisku traktorzysty.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji w dniu 27 października 2014 roku K. P. wniósł o przyznanie prawa do emerytury. Podał, iż w od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku pracował nie jako kierowca, ale jako traktorzysta.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca K. P., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 29 września 2014 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akta emerytalne)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w wymiarze 25 lat i 6 miesięcy, w tym 12 lat i 1 miesiąc pracy w warunkach szczególnych.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres przypadający w okresie zatrudnienia:

- od dnia 4 grudnia 1984 roku do dnia 30 września 1993 roku w (...) Skarbu Państwa w N. na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego;

- od dnia 1 października 1993 roku do dnia 26 sierpnia 1996 roku oraz od dnia 15 września 1996 roku do dnia 17 lutego 1997 roku w (...) na stanowisku traktorzysty (z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych oraz przerwy w ubezpieczeniu).

Organ rentowy nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku w (...) w P.z siedzibą w T., gdyż wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych oraz dokumenty potwierdzają zatrudnienie wnioskodawcy na stanowisku kierowca, pracownik transportowy, betoniarz.

(dowód: decyzja z dnia 17.10.2014 roku – k. 44 akta emerytalne; odpowiedź na odwołanie – k.6-7 akt).

K. P. w okresie **od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku** pracował w (...) w P.. z siedzibą w T. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od dnia 25 października 1976 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku **betoniarza** w dziale (...) elementów betonowych, gdzie pracował **do dnia 13 kwietnia 1977 roku**.

Od dnia 14 kwietnia 1977 roku wnioskodawca został przeniesiony do działu transportu do ekipy rozładunkowo – załadunkowej z uwagi na nieprawidłowo wykonywaną pracę na betoniarce, której był operatorem.

W dniu 2 listopada 1977 roku wnioskodawca został skierowany na kurs maszynistów maszyn budowlanych w specjalności spycharki gąsienicowej do 100 KM.

Od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 23 października 1978 roku K. P. został przeniesiony na stanowisku **operatora spycharki**. Wnioskodawca pracował na spycharce M.(...), na którym pracował bez uprawnień. Pracował wówczas przy robotach budowlanych i w żwirowni. W ww. okresie zatrudnienia wnioskodawca był wielokrotnie wzywany do ukończenia kursu maszynistów maszyn budowlanych.

Z uwagi na brak ukończenia kursu maszynistów wnioskodawca od dnia 24 października 1978 roku do dnia 2 stycznia 1979 roku pracował w bazie transportu w ekipie rozładunkowo - załadunkowej.

Od dnia 2 stycznia 1979 roku do dnia 28 lutego 1979 roku wnioskodawca został skierowany do pracy na spycharce M. (...), a następnie ponownie pracował w ekipie rozładunkowo - załadunkowej.

W dniu 11 czerwca 1981 roku wnioskodawca uzyskał prawo jazdy kat T. **Od dnia 1 września 1981 roku został skierowany do pracy na stanowisku traktorzysty – kierowcy ciągnika.**

W dniu 1 lipca 1983 roku wnioskodawca zawarł z pracodawcą umowę o dodatkowe czynności spedycyjne i załadunkowe.

Z uwagi na utratę prawa jazdy od dnia 17 lipca 1984 roku wnioskodawca został skierowany do pracy na stanowisku pracownika budowlanego.

(dowód: zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych; oświadczenie w aktach osobowych; karta obiegowa w aktach osobowych; kwestionariusz osobowy w aktach osobowych; umowa o pracę z dnia 23.10.1976 roku w aktach

osobowych; podanie w aktach osobowych; pismo z dnia 14.04.1977 roku w aktach osobowych; angaż z dnia 14.04.1977 roku w aktach osobowych; skierowanie na kurs maszynistów z dnia 2.11.1977 roku w aktach osobowych; wniosek z dnia 2.01.1978 roku w aktach osobowych; angaż z dnia 10.02.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 28.02.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 20.03.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 25.08.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 22.08.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 30.08.1978 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 19.10.1978 roku w aktach osobowych; angaże w aktach osobowych; pismo z dnia 2.01.1979 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 7 marca 1979 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 1.03.1979 roku w aktach osobowych; odpis prawa jazdy kat T w aktach osobowych; pismo z dnia 1.06.1981 roku w aktach osobowych; pismo z dnia 7.09.1981 roku w aktach osobowych; umowa o dodatkowe czynności w aktach osobowych; pismo z dnia 16.07.1984 roku w aktach osobowych; karta obiegowa w aktach osobowych; świadectwo pracy w aktach osobowych; legitymacja ubezpieczeniowa k. 39-40 akt emerytalnych)

W okresie zatrudnienia **od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku** w (...) w P.. z siedzibą w T. wnioskodawca na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Spółdzielnia była zakładem usługowo – wytwórczym. Zajmowała się usługami w zakresie budownictwa wiejskiego i montażu, produkcją elementów budowlanych oraz usługami transportowymi na rzecz kółek rolniczych oraz prywatnych klientów. Spółdzielnia budowała budynki i wiaty. W Spółdzielni wydzielone były działy: budowlany, usługowy, transportowy, (...), materiałów zamiennych i części zamiennych, sprzedaży.

Wnioskodawca rozpoczął pracę w Spółdzielni w dziale (...) na stanowisku betoniarza. Dział (...) zajmował się produkcją pomocniczą materiałów budowlanych – płyt betonowych, konstrukcji betonowych, słupów betonowych i innych elementów betonowych potrzebnych do uzyskania produktów końcowych. Wnioskodawca przywoził na produkcję ciągnikiem cement, kruszywo lub żwir. Następnie wsypywał cement lub żwir do silosu. Operował wówczas podnośnikiem, aby wsypać z ciągnika materiały potrzebne do produkcji betonu do silosu. Silos była to maszyna budowlana do produkcji betonu. Wnioskodawca był operatorem tej maszyny. Wsypywał składniki i łączył składniki według receptury celem wytworzenia betonu, jako produktu końcowego. W silosie z wymieszanych składników powstała masa betonowa. Był to beton kruszywowy. Z silosu beton kruszywowy taśmociągiem był kierowany do produkcji produktów finalnych – słupów, konstrukcji betonowych, płyt betonowych dla celów budowlanych Spółdzielni.

W okresie, gdy wnioskodawca pracował jako operator spycharki, jeździł na spycharce typu M.. Pracował wówczas na terenie budów prowadzonych przez Spółdzielnię. Wyrównywał spycharką teren na budowie i równał ziemię. Jeździł również na żwirowni i równał żwir. Po zawarciu umowy na dodatkowe czynności doszły obowiązki związane z prowadzeniem dokumentacji oraz czynności załadunkowe.

Jako kierowca ciągnika woził z naczepą i woził cement na betoniarnię, materiały na budowę.

Gdy wnioskodawca pracował w ekipie załadunkowo-rozładunkowej ładował na ciężarówce materiał budowlany. Nie jeździł wówczas jako kierowca.

W okresie, gdy wnioskodawca był skierowany do pracy jako betoniarz, operator spycharki czy kierowca ciągnika, wykonywał wówczas wyłącznie te prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie był kierowany do innych prac.

(dowód: zeznania J. K. protokół z rozprawy z dnia 19 marca 2015 roku k. 17v nagranie od minuty 00.14.56 do minuty 00.17.46 płyta k. 19; zeznania J. P. protokół z rozprawy z dnia 19 marca 2015 roku k. 17v nagranie od minuty 00.10.10 do minuty 00.14.56 płyta k. 19; zeznania Z. P. protokół z rozprawy z dnia 22 października 2015 roku k. 36-36v nagranie od minuty 00.03.15 do minuty 00.16.36 płyta k.38; zeznania Z. K. protokół z rozprawy z dnia 22 października 2015 roku k. 36v-37 nagranie od minuty 00.16.36 do minuty 00.23.00 płyta k.38; zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 19 marca 2015 roku k.17 nagranie od minuty 00.00.44 do minuty 00.07.51 płyta k. 19 oraz protokół z rozprawy z dnia 22 maja 2015 roku k. 28 – 28v nagranie od minuty 00.01.39 do minuty 00.07.11 i od minuty 00.07.43

do minuty 00.08.49 płyta k. 29 w związku z zeznaniami protokół z rozprawy z dnia 22 października 2015 roku k. 37-37v nagranie od minuty 00.23.48 do minuty 00.00.39.07 płyta k.38)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie był członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym

na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w **od dnia 25 października 1976 roku do dnia 30 listopada 1984 roku** w (...) w P.. z siedzibą w T. był niesporny między stronami, w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach – jak wyżej podniesiono - nie wyklucza możliwości dowodzenia tej okoliczności przy pomocy innych środków dowodowych, ale wówczas to na skarżącym spoczywa ciężar dowodu stosownie do treści art. 6 k.c.

Wnioskodawca sprostał temu obowiązkowi.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz na zeznaniach świadków i wnioskodawcy.

Odnośnie okresu **od dnia 25 października 1976 roku do dnia 13 kwietnia 1977 roku (tj. przez okres 5 miesięcy i 19 dni)** sąd oparł ustalenia faktyczne w oparciu o zeznania świadków Z. P. i Z. K. oraz wnioskodawcy. Powołani świadkowie w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą, Z. K. w betoniarni, zaś Z. P. pracował w dziale zaopatrzenia w materiały budowlane. Świadczyli zatem doskonale znali wnioskodawcę i znali charakter jego pracy. Z zeznań tych jednoznacznie wynikało, iż wnioskodawca rozpoczął pracę w Spółdzielni w dziale (...) (...) na stanowisku betoniarza. Dział (...) zajmował się produkcją pomocniczą materiałów budowlanych – płyt betonowych, konstrukcji betonowych, słupów betonowych i innych elementów betonowych potrzebnych do uzyskania produktów końcowych. Wnioskodawca przywoził na produkcję ciągnikiem cement, kruszywo lub żwir. Następnie wsypywał cement lub żwir do silosu. Operował wówczas podnośnikiem, aby wsypać z ciągnika materiały potrzebne do produkcji betonu do silosa. Silos była to maszyna budowlana do produkcji betonu. Wnioskodawca był operatorem tej maszyny.

Wsypywał składniki i łączył składniki według receptury celem wytworzenia betonu, jako produktu końcowego. W silosie z wymieszanych składników powstała masa betonowa. Był to beton kruszywowy. Z silosu beton kruszywowy taśmociągiem był kierowany do produkcji produktów finalnych – słupów, konstrukcji betonowych, płyt betonowych dla celów budowlanych Spółdzielni. Był to jeden z działów Spółdzielni. Produkcja elementów betonowych w postaci betonu kruszywowego była niezbędna do produkcji materiałów budowlanych – konstrukcji betonowych, słupów czy płyt, które były następnie wykorzystywane w budownictwie.

Zeznania świadków i wnioskodawcy były spójne, jasne i jednoznaczne. W szczególności znalazły one potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych, w tym w umowie o pracę, angażach, kwestionariuszu osobowym, pismach pracodawcy i wnioskodawcy oraz z treści legitymacji ubezpieczeniowej znajdującej się w aktach emerytalnych. Na okoliczność, iż wnioskodawca pracował przy produkcji betonu świadczy również pismo z dnia 14 kwietnia 1977 roku, z którego wynika iż nieprawidłowe wykonanie pracy na betoniarce skutkowało przeniesieniem wnioskodawcy do pracy w bazie transportowej do ekipy rozładunkowo – załadunkowej.

Praca przy produkcji betonu czy prace betoniarskie są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział V (w budownictwie i przemyśle budowlanym) poz. 4 (prace betoniarskie) lub poz. 15 (prace przy produkcji betonu kruszywowego) będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983r.

Jednocześnie wykonywane prace ciągnikiem polegające na transporcie cementu czy żwiru do produkcji betonu były również pracami szczególnymi. Zatrudnienie na stanowisku traktorzysty (kierowcy ciągnika) zostało wymienione w wykazie A Dziale VIII pkt 3 powoływanego rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 roku i również podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż zasadna jest wykładnia regulacji dotyczącej emerytury za pracę w szczególnych warunkach, która pozwala objąć nią również tych pracowników, których pełny wymiar czasu pracy zajmował nie tylko jeden rodzaj pracy w szczególnych warunkach, lecz również inne rodzaje prac z poszczególnych działów i pozycji wykazu A do rozporządzenia, które pracownik wykonywał stale w zatrudnieniu. Wykonywanie różnych prac na różnych stanowiskach w ramach dobowego wymiaru czasu pracy kwalifikuje się zatem jako spełnienie przesłanki wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Kwestia dopuszczalności zaliczania różnych prac w ramach dobowego wymiaru czasu pracy do uprawnień emerytalnych w wieku obniżonym była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (m.in. w wyroku z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, LEX nr 1130388), który przyjął, że pracownik, który u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) wykonywał różne rodzaje pracy w szczególnych warunkach (wymienione w załączniku do rozporządzenia z 8 lutego 1983 roku. - wykaz A), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie powinien być pozbawiony uprawnień do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2012 roku, I UK 227/11, stwierdził, iż nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych. W konsekwencji pracownik, który wykonywał łącznie różne rodzaje prac w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jest uprawniony do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach, wymaganego do wcześniejszej emerytury. Możliwe jest bowiem łączenie w przebiegu dniówki prac o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równoległe wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace wszystkie łącznie lub każda z osobna odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy. (tak por. wyroki SA w Krakowie z dnia 17 września 2013 roku, III AUa 130/13, LEX; SA w Łodzi z dnia 6 maja 2015 roku, IIIAUa 909/14,LEX).

W niniejszej sprawie stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę w spornym okresie, tj. praca kierowcy ciągnika jest pracą w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A Dziale VIII (prace w transporcie i łączności) pkt 3, zaś prace wykonywane przy produkcji betonu kruszywowego są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku działem V poz. 15. W świetle powyższego nie ulega zatem wątpliwości, że wnioskodawca świadczył pracę w warunkach szczególnych w zakwestionowanych okresach stale i w pełnym wymiarze. Należało mieć bowiem na uwadze, iż Spółdzielnia była zakładem usługowo – wytwórczym. Zajmowała się usługami w zakresie budownictwa wiejskiego i montażu, produkcją elementów budowlanych oraz usługami transportowymi na rzecz kółek rolniczych oraz prywatnych klientów. Spółdzielnia budowała budynki i wiaty. W Spółdzielni wydzielone były działy: budowlany, usługowy, transportowy, produkcji pomocniczej, materiałów zamiennych i części zamiennych, sprzedaży.

Sąd zatem uznał pracę wykonywaną przez wnioskodawcę **od dnia 25 października 1976 roku do dnia 13 kwietnia 1977 roku tj. 5 miesięcy i 19 dni** za pracę w warunkach szczególnych.

Również zatem zatrudnienie wnioskodawcy w okresie **od dnia 1 września 1981 roku do dnia 31 czerwca 1983 roku (tj. łącznie 1 rok i 10 miesięcy)** jako kierowcy ciągnika należało uznać za pracę w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A Dziale VIII (prace w transporcie i łączności) pkt 3. Sąd poczynił w tym zakresie ustalenia faktyczne w oparciu o zeznania ww. świadków, świadków J. P. i J. K. oraz zeznania wnioskodawcy. W ww. okresie świadkowie pracowali wraz z wnioskodawcą. Świadek J. P. pracował przy tym jako dyspozytor transportu, znał zatem doskonale wnioskodawcę. On bowiem kierował wnioskodawcę jako kierowcę ciągnika w celu przewiezienia materiałów budowlanych na budowy. Zaś J. K. pracował w warsztacie i również widział wnioskodawcę, który przyjeżdżał do warsztatu ciągnikiem. Świadczenie ci wiedzieli również jak wnioskodawca w okresie **od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 23 października 1978 roku oraz od dnia 2 stycznia 1979 roku do dnia 28 lutego 1979 roku (tj. łącznie 11 miesięcy i 24 dni)** jeździł spychaczem marki M. do pracy do żwirowni, na budowy, gdzie wnioskodawca pracował przy równaniu ziemi i żwiru. Prace te są wymienione z kolei w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pkt 3 prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych.

Zeznania świadków i wnioskodawcy znajduje w tym zakresie pełne potwierdzenie w dokumentach zebranych w sprawie. W tym w pismach pracodawcy. Wynika z nich w szczególności, iż wnioskodawca pracował na spycharce bez uprawnień będąc skierowanym na kurs maszynistów, był również ponaglany przez pracodawcę aby ukończył ten kurs. Z uwagi na brak zakończenia kursu wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko pracownika do ekipy rozładunkowo – załadunkowej, a w razie potrzeby pracodawcy ponownie skierowany do pracy na spycharce. Również z uwagi na zdobycie uprawnień prawa jazdy kat. T został wnioskodawca zatrudniony jako kierowca ciągnika, i po utracie prawa jazdy – skierowany do innej pracy.

Wobec powyższego wskazany wyżej okres należało uznać za okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych. Łącznie zatem wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych ponad 15 lat, był to uznany przez organ rentowy okres 12 lat i 1 miesiąca + 5 miesięcy i 19 dni + 11 miesięcy i 24 dni + 1 rok i 10 miesięcy = **15 lat, 4 miesiące i 13 dni.**

Niezależnie od powyższego niezasadne było wyłączenie z okresów pracy w warunkach szczególnych okresów pobierania zasiłków chorobowych przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w (...)na stanowisku traktorzysty w łącznym wymiarze 29 dni. Podstawą prawną przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pod warunkiem spełnienia przesłanek do jej nabycia, za wyjątkiem wieku emerytalnego, w dniu 1 stycznia 1999 roku. Oznacza to, że do obliczenia stażu pracy w warunkach szczególnych stosuje się przepisy obowiązujące w dacie 1 stycznia 1999 roku, co wprost wynika z treści art. 184 ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl bowiem tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura, jeżeli **w dniu 1 stycznia 1999 roku** osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze **wymaganym w**

przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. O tym jakie okresy pracy zalicza się do pracy w szczególnych warunkach stanowi art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brzmienie tego przepisu zmieniło się w dniu 1 lipca 2004r. Wówczas do art. 32 ustawy został dodany ustęp 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się:

- okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego.

Zmiana brzmienia art. 32 ustawy z dnia 1 lipca 2004 roku nie dotyczy jednak sposobu obliczania stażu pracy osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy.

W stosunku bowiem do tych osób staż pracy w szczególnych warunkach ustala się na dzień 1 stycznia 1999 roku według przepisów dotychczasowych, a zatem w ich brzmieniu w dniu 1 stycznia 1999 roku. W tej dacie art. 32 ustawy nie zawierał zapisu o nie uwzględnianiu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z tych względów okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego przypadające w trakcie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, podlegają zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonym ubiegającym się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy także, gdy przypadają one **po dniu 14 listopada 1991 roku.**

Wypada też zauważyć, że kwestia zastosowania art. 32 ust. 1a ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu okresów pracy w warunkach szczególnych wymaganych przez art. 184 tej ustawy była wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego. Z jednoznacznego i ugruntowanego orzecznictwa w tym zakresie, które Sąd Okręgowy w pełni akceptuje, wynika, że co prawda przepis art. 32 ust. 1a ustawy obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 roku i odnosi skutek również względem stanów prawnych i faktycznych istniejących przed dniem jego wejścia w życie, jednakże jak wielokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy (między innymi w wyrokach z dnia 23 kwietnia 2010 roku, II UK 313/09, LEX nr 604217; z dnia 7 lutego 2006 roku, I UK 154/05, LEX nr 15405 oraz z dnia 13 lipca 2011 roku, I UK 12/11, LEX nr 989126 i powołanych tam orzeczeniach), osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 roku okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w tym m.in. 15 lat pracy w warunkach szczególnych) **wyłącza** ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 roku.

Okresu od dnia 1 lipca 1983 roku do dnia 16 lipca 1984 roku sąd nie zaliczył wnioskodawcy do prac w warunkach szczególnych, gdyż wówczas na skutek zawarcia przez wnioskodawcę z pracodawcą umowy o dodatkowe czynności, wnioskodawca w dziennym czasie pracy łączył prace w warunkach szczególnych z innymi pracami, które nie spełniały takich wymogów.

Powyższe nie miało w sprawie znaczenia, skoro jak wyżej wskazano, wnioskodawca legitymował się okresem pracy w warunkach szczególnych znacznie przekraczającym 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat i ma ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyznał skarżącemu emeryturę z dniem, w którym zostały spełnione warunki do przyznania prawa do emerytury, tj. z dniem (...) 2014 roku. Z tym bowiem dniem skarżący osiągnął wiek 60 lat. a zatem z tym dniem spełniony został ostatni warunek, od którego zależało jego prawo do emerytury

Dlatego też Sąd Okręgowy uznając wniesione odwołanie za zasadne, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.